

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

*Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:
**Ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» – Εργασίες -
Δραστηριότητες των μαθητών**

Τίτλος:
«Ανακεφαλαιώνοντας την «Οδύσσεια»»

Συγγραφή: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΜΟΣ

Εφαρμογή: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΜΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ανακεφαλαιώνοντας την «Οδύσσεια».

Εφαρμογή σεναρίου

Θεόδωρος Στάμος

Δημιουργία σεναρίου

Θεόδωρος Στάμος

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 26-03-2014 έως 04-04-2014

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Βυρώνειας Σερρών.

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ανακεφαλαιώση της «Οδύσσειας» – Εργασίες - Δραστηριότητες των μαθητών.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο, Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή ↓

Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου είναι η ολοκλήρωση της διδασκαλίας της «Οδύσσειας», σύμφωνα με το ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος ([ΔΕΠΠΣ –ΑΠΣ](#)) και τον προγραμματισμό της διδακτέας ύλης του [Βιβλίου Εκπαιδευτικού \(σ. 14-15\)](#). Ασφαλώς, η καλή γνώση από την πλευρά των μαθητών της ερμηνευτικής προσέγγισης των ενοτήτων του μαθήματος θα διευκόλυνε τη διδακτική διαδικασία. Η ολιστική προσέγγιση του έπους είναι αναγκαία, καθώς το προτεινόμενο σενάριο έχει ανακεφαλαιωτικό χαρακτήρα.

Η γνώση των βασικών εργαλείων των ΤΠΕ (λογισμικά παρουσιάσεων και επεξεργασίας κειμένων, πλοήγηση στο διαδίκτυο, μηχανές αναζήτησης, ιστολόγιο, Wiki) αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την υλοποίηση του σεναρίου. Επίσης, εφόσον επιλεγεί η χρήση του [Ψηφιακού Ημερολογίου](#) για τη Β΄ Φάση του σεναρίου, απαιτείται η προηγούμενη γνωριμία των μαθητών με το περιβάλλον αυτό. Χρήσιμο θα ήταν να έχουν εγγραφεί κάποιοι μαθητές σε αυτό το περιβάλλον πριν την εφαρμογή της Β΄ Φάσης του σεναρίου, ώστε να αποφευχθεί η αναστάτωση και η απώλεια χρόνου κατά τις ώρες εφαρμογής του σεναρίου. Η ύπαρξη σαρωτή (scanner) ίσως θα συνέβαλε στην υλοποίηση ορισμένων δραστηριοτήτων του σεναρίου. Επιπρόσθετα, είναι αναγκαία η ύπαρξη γραφικής ύλης (χαρτιά, μαρκαδόροι κ.λπ.), για την εκπόνηση μίας δραστηριότητας του σεναρίου. Η θετική διάθεση των μαθητών και του εκπαιδευτικού για ομαδοσυνεργατική διδασκαλία αποτελεί αναγκαία συνθήκη. Η ύπαρξη ιστολογίου της τάξης ή του μαθήματος απαιτείται. Εναλλακτικά, οι μαθητές μπορούν να εργαστούν σε περιβάλλον Wiki. Τέλος, η γνώση βασικών αρχών της *Μάθησης μέσω Σχεδιασμού* (“Design”) σίγουρα θα προσέφερε στην επιτυχή υλοποίηση αυτού του σεναρίου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πριν από την έναρξη του σεναρίου ο εκπαιδευτικός έχει μεριμνήσει για τον χωρισμό των ομάδων, στις οποίες εργάζονται τέσσερις έως πέντε μαθητές. Για την ένταξή τους στις ομάδες είτε μπορούν να χωριστούν μόνοι τους, οπότε υπάρχει ο κίνδυνος της ανομοιογένειας, είτε χωρίζονται με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος μπορεί να γράψει στον πίνακα τους τέσσερις ή πέντε ρόλους, που πρέπει να υπάρχουν σε κάθε ομάδα, και να αφήσει τους μαθητές να επιλέξουν μόνοι τους τον ρόλο και την ομάδα που θα ανήκουν. Οι ρόλοι αυτοί θα μπορούσαν να είναι: του συντονιστή, του γνώστη των λογισμικών παρουσίασης και επεξεργασίας κειμένου, του χειριστή Η/Υ (για αναζήτηση στο διαδίκτυο), του γραμματέα, του διαμεσολαβητή. Επιπλέον, μπορεί να ενημερώσει τους μαθητές για το περιεχόμενο των Φύλλων Εργασίας και να τους αφήσει να διαλέξουν μόνοι τους, αρκεί σε κάθε ομάδα να υπάρχουν οι παραπάνω ρόλοι.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Θεόδωρος Στάμος: «Ανακεφαλαιώνοντας την «Οδύσσεια», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση) - Ομηρικά Έπη «Οδύσσεια», Α΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου σεναρίου οι μαθητές προσεγγίζουν συγκεκριμένες όψεις της «Οδύσσειας». Ασχολούνται με την παρουσίαση των πιθανών σταθμών του ταξιδιού του Οδυσσέα, με τις επιδράσεις της «Οδύσσειας» στην ποίηση και τη ζωγραφική, καθώς και με την προσωπικότητα του Οδυσσέα, όπως αυτός μπορεί να σκιαγραφηθεί, αφενός από την αναφορά των πρωταγωνιστών του έπους στο πρόσωπό

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

του και αφετέρου από την παρουσία του ίδιου του Οδυσσέα. Απώτερος στόχος είναι να βιώσουν οι μαθητές τον οδυσσειακό μύθο και να εκφράσουν τις σκέψεις και τις εντυπώσεις τους γι' αυτόν.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με την [εισαγωγή](#) του σχολικού εγχειριδίου (2013, σ. 11-12) μία βασική ένδειξη για την αξία των ομηρικών επών είναι ότι «για πολλούς αιώνες ψυχαγωγούσαν και δίδασκαν τους αρχαίους Έλληνες. (...) Από αυτά μικροί και μεγάλοι γνώριζαν τον άνθρωπο από την καλή και από την κακή πλευρά του και έπαιρναν διδάγματα ζωής». Ωστόσο, ο Κακριδής (2010, σ. 12) αναρωτιέται μήπως από την υπερβολική ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων από τους φιλόλογους, τελικά τα ίδια τα κείμενα βουλιάζουν «από τα τόσα μαλάματα».

Έχοντας αφετηρία τον παραπάνω προβληματισμό, στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να χαρούν οι μαθητές το μάθημα και μέσα από τις σκέψεις και τους προβληματισμούς τους να οικοδομήσουν τη γνώση. Με την ολιστική προσέγγιση της «Οδύσσειας» επιδιώκεται να ταξινομήσουν οι μαθητές κάποια βασικά στοιχεία του έπους και παράλληλα να εκφραστούν μέσω των δραστηριοτήτων τις οποίες θα εκπονήσουν. Επιπλέον, τους δίνεται η ευκαιρία μέσω της «Οδύσσειας» να προσεγγίσουν αξίες του αρχαίου κόσμου και να προβληματιστούν κατά πόσο ο Οδυσσέας, έτσι όπως τον παρουσιάζει ο Όμηρος, λειτουργεί και σήμερα ως σύμβολο ανθρώπου (Romilly, 1994). Άλλωστε, τα ομηρικά έπη εδραιώθηκαν στην ελληνική και παγκοσμία λογοτεχνία, κυρίως επειδή έθεσαν με καίριο τρόπο κρίσιμα προβλήματα του ανθρώπου, τα οποία προσπάθησαν να κατανοήσουν και να εξηγήσουν (Μαρωνίτης & Πόλκας, 2007).

Από παιδαγωγικής σκοπιάς αξιοποιούνται οι *πολυγραμματισμοί* καθώς και η [μάθηση μέσω Σχεδιασμού \(Design\)](#) (Kress, 2000). Γίνεται προσπάθεια οι μαθητές να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αναστοχαστούν τις εμπειρίες τους, να ομαδοποιήσουν υλικό σε κατηγορίες, να αξιολογήσουν τις απόψεις τους, να μεταφέρουν με δημιουργικό τρόπο αυτό που έμαθαν στο δικό τους περιβάλλον. Παράλληλα, ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει και εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία, ώστε ο μαθητής να οικοδομήσει γνώσεις αλλά και εργαλεία σκέψης. Για αυτό τον λόγο διαμορφώνει ποικίλες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μέσω της ομαδικής εργασίας, ώστε να νοηματοδοτήσουν οι μαθητές τις εμπειρίες τους σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Βιγκότσκι, 1988).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να εντοπίζουν στον χώρο της Μεσογείου πιθανούς σταθμούς του ταξιδιού του Οδυσσέα.
- Να αναφέρουν σύντομες πληροφορίες για τις περιοχές από όπου πιθανόν πέρασε ο Οδυσσέας κατά την επιστροφή του στην Ιθάκη.
- Να έρθουν σε επαφή με τον χώρο της ποίησης και της ζωγραφικής και να κατανοήσουν την επίδραση που δέχτηκε ο χώρος αυτός από τα ομηρικά έπη.
- Να κατανοήσουν τις αξίες του ομηρικού κόσμου, όπως προβάλλονται μέσω της «Οδύσσειας».
- Να διαμορφώσουν στάσεις ζωής από τη μελέτη της προσωπικότητας του Οδυσσέα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να είναι ικανοί να διερευνούν τη σημερινή σημασιολογική χρήση ορισμένων λέξεων που συνδέονται με την «Οδύσσεια» του Ομήρου.
- Να είναι ικανοί να σκιαγραφήσουν την προσωπικότητα του Οδυσσέα μέσα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

από τις αναφορές των άλλων για αυτόν, αλλά και μέσα από τα λόγια και τις πράξεις του ίδιου του Οδυσσέα.

- Να νιώσουν αισθητική απόλαυση από τη μελέτη της «Οδύσσειας».
- Να είναι ικανοί να υποστηρίζουν με προφορικό λόγο τις αποφάσεις και τις επιλογές τους.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν τη σημασία του επικοινωνιακού πλαισίου στη διαμόρφωση των εργασιών τους.
- Να ενθαρρυνθούν να εκφράσουν τις εντυπώσεις τους (για τη θέση των θεών στη ζωή του ανθρώπου, για τη θέση της γυναίκας, για τη δομή της πολιτικής οργάνωσης κλπ.) από τη μελέτη του ομηρικού έργου.

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να παράγουν με τη βοήθεια των ΤΠΕ πολυτροπικά κείμενα, που θα επιτρέπουν την παραστατικότερη και, κυρίως, τη βαθύτερη κατανόηση βασικών στοιχείων της «Οδύσσειας».
- Να προχωρήσουν στη δημιουργία των δικών τους ποιημάτων και ζωγραφιών με αφορμή τη μελέτη της «Οδύσσειας».
- Να έχουν μια πρώτη εξοικείωση με ανοιχτά και διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, όπως τα Λεξικά της Νέας Ελληνικής και τα Σώματα Κειμένων της Νέας Ελληνικής, του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.
- Να κατανοήσουν τον τρόπο της αναζήτησης στα ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου, προκειμένου να φέρουν σε πέρας το έργο που τους έχει ανατεθεί.
- Να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, μέσα όχι μόνο για διάβασμα και γράψιμο αλλά και για επικοινωνία.

Κριτικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να συσχετίζουν ποιήματα που έχουν ως αφηγηρία τους το περιεχόμενο της «Οδύσσειας» με την ίδια την «Οδύσσεια».
- Να προβληματιστούν για την επίδραση της «Οδύσσειας» στην τέχνη κάθε εποχής.
- Να ταξινομούν και να οργανώνουν έργα ζωγραφικής με κριτήρια που υιοθετούν οι ίδιοι οι μαθητές.
- Να ασκούν αυτοκριτική στις επιλογές που κλήθηκαν να λάβουν ως ομάδα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.
- Να ασκούν κριτική στις επιλογές των άλλων ομάδων και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.

Διδακτικές πρακτικές

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να αποκτήσουν θετική στάση για τη συνεργασία.
- Να είναι δημιουργικοί, φέρνοντας σε πέρας το έργο που αναλαμβάνουν.
- Να αυτενεργούν και να λαμβάνουν αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων τους.
- Να ασκηθούν στην αυτοαξιολόγηση και στην ετεροαξιολόγηση.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Έχοντας ολοκληρωθεί η διδασκαλία της «Οδύσσειας», οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αναστοχαστούν αναφορικά με το έργο που διδάχτηκαν. Με την ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» επιδιώκεται να ταξινομήσουν και να οργανώσουν καλύτερα γνώσεις που απέκτησαν από τη διδασκαλία του έπους και να διαπιστώσουν μόνοι τους την επίδραση που άσκησε η «Οδύσσεια» σε μορφές της τέχνης. Παράλληλα, χρήσιμο είναι να κατανοήσουν πολιτισμικά στοιχεία της ομηρικής εποχής που αποτελούν διαχρονικές κατακτήσεις του ανθρώπου. Η έκφραση των εντυπώσεων αλλά και των συναισθημάτων των μαθητών αναφορικά με την «Οδύσσεια» συντελεί να βιώσουν πιο ουσιαστικά τον οδυσειακό μύθο.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το προτεινόμενο σενάριο βασίζεται στην ενότητα [Ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» - Εργασίες - Δραστηριότητες των μαθητών](#) του σχολικού βιβλίου. Η προσέγγισή της υπηρετεί και τις κατευθύνσεις του [Βιβλίου Εκπαιδευτικού, σ. 142-147](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να αξιοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε οι μαθητές να εκφραστούν ως κριτικά υποκείμενα. Αναζητούν τη γνώση, την αντιμετωπίζουν κριτικά, την επεξεργάζονται, συνθέτουν και αξιολογούν τις πληροφορίες που τους δίνονται, και διατυπώνουν τη δική τους θέση. Χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, βασικά εργαλεία των ΤΠΕ, καθώς και εργαλεία της κοινωνικής δικτύωσης ώστε να προβάλλουν την ταυτότητά τους. Οικοδομούν τη γνώση παράγοντας κείμενα και παράλληλα εκφράζονται για ένα μάθημα με τον οποίο ασχολήθηκαν σχεδόν μια ολόκληρη σχολική χρονιά..

Κείμενα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνικά (ΜΤΦΡ.) Ομηρικά έπη «Οδύσσεια» Α΄ Γυμνασίου

[-Ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» - Εργασίες - δραστηριότητες των μαθητών](#)

[-Βιβλίο Εκπαιδευτικού, σ. 142-147.](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Λογισμικά

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: [Ομηρικά Έπη Α΄ και Β΄ Γυμνασίου](#). [εφαρμογή υποστηρικτικού υλικού].

Ιστοσελίδες

[Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

[Εικόνες εμπνευσμένες από την «Οδύσσεια»](#) [πηγή: «Ελληνικός Πολιτισμός»: Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου - Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

[Google](#) [Μηχανή αναζήτησης]

[Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη \(η-Τάξη\)](#) [Ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ομάδας Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστήμιου Αθηνών για την υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Τάξης του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου].

[My-diary.org](#) [Free On line diary]

[Ποιήματα εμπνευσμένα από την «Οδύσσεια»](#) [Ιστοχώρος του Θεόδωρου Στάμου - Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]

[-Ηλεκτρονικά λεξικά](#)

[Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων](#)

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Οι μαθητές από το προηγούμενο μάθημα είχαν χωριστεί σε τέσσερις ομάδες, βάσει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

των όσων έχουν αναφερθεί στο κεφάλαιο [Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή](#). Βρίσκονται στο εργαστήριο της πληροφορικής, κάθονται κατά ομάδες και εργάζονται σε Φύλλα Εργασίας που βρίσκονται αναρτημένα στο ιστολόγιο της τάξης τους. Οι περισσότερες ομάδες προτίμησαν να εργαστούν σε δύο υπολογιστές η καθεμιά, αφού πρώτα έγινε συζήτηση μεταξύ όλων των μελών της ομάδας για τον τρόπο που θα εργαστούν, για τον τυχόν καταμερισμό των εργασιών, για τα χρονικά περιθώρια που έχουν, για τις δραστηριότητές τους και φυσικά για τους ρόλους που θα έχει το κάθε μέλος της ομάδας.

Το σενάριο υλοποιήθηκε σε τρεις φάσεις, συνολικής διάρκειας 6 διδακτικών ωρών.

Α΄ Φάση

3 διδακτικές ώρες

Τις δύο πρώτες διδακτικές ώρες οι μαθητές εργάστηκαν με τα τέσσερα Φύλλα Εργασίας που βρίσκονταν αναρτημένα στο ιστολόγιο της τάξης τους.

Η 1^η ομάδα (Οι σταθμοί του Οδυσσέα) έπρεπε να παρουσιάσει τους πιθανούς σταθμούς του ταξιδιού του Οδυσσέα. Ζητούνταν να δημιουργήσουν οι μαθητές μία ψηφιακή παρουσίαση που θα περιλαμβάνει βασικά στοιχεία των σταθμών του Οδυσσέα, για κάποιον σύγχρονο περιηγητή που θα ήθελε σήμερα να ακολουθήσει την πορεία των περιπετειών του Οδυσσέα. Βοήθεια δινόταν μέσω του Λογισμικού για τα Ομηρικά Έπη αλλά και μέσω της πλοήγησής τους στη Βικιπαίδεια.

Η ομάδα δε δυσκολεύτηκε ιδιαίτερα να υλοποιήσει τη δραστηριότητά της. Ωστόσο, επέμεινε περισσότερο στην παρουσίαση των περιπετειών του Οδυσσέα με την χρονική τους σειρά, χωρίς να λάβει υπόψη της το ζητούμενο που ήταν η παρουσίαση, για κάποιον σύγχρονο περιηγητή, των βασικών στοιχείων των σταθμών του Οδυσσέα. Αξιοποίησε περισσότερο τη βοήθεια που τους προσέφερε το Λογισμικό για τα Ομηρικά Έπη και λιγότερο τη Βικιπαίδεια.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η 2^η ομάδα (Η «Οδύσσεια» στην ποίηση) είχε ως έργο να επικεντρωθεί στις επιδράσεις της «Οδύσσειας» στην ποίηση. Οι μαθητές μελέτησαν συγκεκριμένα ποιήματα της ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας και προσπάθησαν να εντοπίσουν τη σύνδεση των ποιημάτων αυτών με την «Οδύσσεια». Παράλληλα, επιδίωξαν να διερευνήσουν πώς χρησιμοποιούνται σήμερα λέξεις που έχουν την αφετηρία τους στις περιπέτειες του Οδυσσέα. Στο τέλος, ζητούνταν από τους μαθητές να γράψουν το δικό τους ποίημα εμπνευσμένο από την «Οδύσσεια».

Οι μαθητές προσέγγισαν αρκετά καλά τη σύνδεση της «Οδύσσειας» με την ποίηση. Δεδομένου ότι τα ποιήματα που τους δίνονταν ήταν αρκετά, επέλεξαν κάποια από αυτά και επιχείρησαν να εντοπίσουν τη σύνδεσή τους με τις περιπέτειες του Οδυσσέα. Επίσης, μπόρεσαν να διερευνήσουν τη σημερινή χρήση κάποιων λέξεων που έχουν την αφετηρία τους στις περιπέτειες του Οδυσσέα. Δεν έγραψαν όμως τα δικά τους ποιήματα, διότι κάτι τέτοιο τους διέφυγε, καθώς δε μελέτησαν σωστά την εκφώνηση. Βέβαια, όταν στο τέλος τούς επισημάνθηκε το παραπάνω, οι μαθητές ήταν πρόθυμοι να γράψουν σχετικά ποιήματα στο σπίτι.

Η 3^η ομάδα (Η «Οδύσσεια» στη ζωγραφική) είχε ως αποστολή να αναζητήσει τις επιδράσεις της «Οδύσσειας» στη ζωγραφική. Στόχος δεν ήταν απλώς να φτάσουν στην αισθητική απόλαυση πινάκων ζωγραφικής, αλλά και να διερευνήσουν τη σύνδεσή τους με την «Οδύσσεια» του Ομήρου. Επιπλέον, είχε τεθεί ως στόχος να ταξινομήσουν τους πίνακες που μελέτησαν με κριτήρια που οι ίδιοι θα εισήγαγαν. Τέλος, ζητούνταν από τους μαθητές να δημιουργήσουν τις δικές τους ζωγραφίες εμπνευσμένες από την «Οδύσσεια».

Μολονότι οι πίνακες που είχαν στη διάθεσή τους οι μαθητές να μελετήσουν ήταν πολλοί και, κατά τη γνώμη του γράφοντος, ενδιαφέροντες, δεν ασχολήθηκαν με την εργασία με τον αναμενόμενο ενθουσιασμό. Βέβαια, δημιούργησαν την παρουσίασή τους με κάποια έργα που επέλεξαν χωρίς κάποιο εμφανές κριτήριο, και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δημιούργησαν τις δικές της ζωγραφιές εμπνευσμένοι από την «Οδύσσεια». Ωστόσο, δεν εμβάθυναν περισσότερο, ενώ υπήρχε το αντίστοιχο υλικό.

Η 4^η ομάδα (Ο Οδυσσεάς) είχε ως στόχο να ασχοληθεί με τη μελέτη του πρωταγωνιστή του έπους, του Οδυσσέα. Έργο της ήταν να παρουσιάσει την προσωπικότητά του έτσι όπως προβάλλεται από τις αναφορές των άλλων πρωταγωνιστών του έπους στο πρόσωπό του, αλλά και από τα δικά του λόγια και τις πράξεις του. Έτσι, οι μαθητές θα μπορούσαν να διαπιστώσουν γιατί ακόμη και σήμερα ο Οδυσσεάς λειτουργεί ως σύμβολο για πολλούς ανθρώπους στην εποχή μας.

Τα μέλη της ομάδας αυτής κατέβαλαν φιλότιμη προσπάθεια να φέρουν το έργο τους εις πέρας. Προσπάθησαν να παρουσιάσουν τον Οδυσσέα μέσα από τα λόγια των άλλων, επιμένοντας περισσότερο στο τι λένε οι άλλοι για τον Οδυσσέα, χωρίς να αναφερθούν στον χαρακτήρα του, όπως σκιαγραφείται μέσω των λεγομένων των άλλων προσώπων. Επιπλέον, προσπάθησαν να τον χαρακτηρίσουν μέσα από τα λόγια και τις πράξεις του ίδιου του Οδυσσέα, με αρκετή επιτυχία.. Ασφαλώς υπήρχαν δυνατότητες για περαιτέρω εμβάθυνση.

Την τρίτη διδακτική ώρα στη σχολική αίθουσα οι ομάδες παρουσίασαν τις εργασίες τους, ώστε όλοι οι μαθητές να έχουν γνώση των εργασιών των άλλων ομάδων. Προτιμήθηκε η σχολική αίθουσα και όχι το εργαστήριο της πληροφορικής, όπως προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός του σεναρίου, διότι δεν υπήρχε τέτοια δυνατότητα, λόγω της χρησιμοποίησής του από άλλους συναδέλφους. Σε κάθε ομάδα δόθηκε συγκεκριμένος χρόνος, ώστε η παρουσίαση των εργασιών να γίνει σε μία διδακτική ώρα. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης και στο τέλος αυτής, με παρακίνηση του διδάσκοντος, διεξήχθη διάλογος. Οι μαθητές κλήθηκαν να στηρίξουν με επιχειρήματα τις επιλογές τους, αλλά και να αναστοχαστούν όλη τη διαδικασία. Μπορούσαν, επίσης, να διατυπώσουν την κρίση τους και για τη δική τους εργασία (αυτοαξιολόγηση) και για τις εργασίες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φυσικά και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός αξιολόγησε την παραγωγή του έργου των μαθητών. Κριτήρια αποτέλεσαν η επίτευξη των στόχων, η αποφυγή της λύσης *Αντιγραφή –Επικόλληση*, το επικοινωνιακό πλαίσιο της κάθε δραστηριότητας, ο βαθμός κατάκτησης ή και παραγωγής της γνώσης, ο βαθμός κατάκτησης των δεξιοτήτων που προβλέπονταν στους στόχους, ο τρόπος χρήσης των εργαλείων των ΤΠΕ, η στήριξη με προφορικό λόγο των μαθητών των κάθε μορφής επιλογών τους. Αφού διορθώθηκαν κάποια λάθη των εργασιών, αυτές αναρτήθηκαν στο ιστολόγιο του μαθήματος καθώς και στην [ηλεκτρονική τάξη του σχολείου](#).

Ο διδάσκων επεσήμανε στους μαθητές ότι για την επιτυχή εκπόνηση δραστηριοτήτων απαιτείται η καλή μελέτη των εκφωνήσεων και η κατανόηση των ζητούμενων. Πρόκειται για δύο πολύ σημαντικά στοιχεία που πρέπει να είναι προαπαιτούμενα οποιονδήποτε δραστηριοτήτων με τις όποιες ασχολούνται οι μαθητές. Παράλληλα, τους επισημάνθηκαν οι παραλείψεις τους, που ήταν αποτέλεσμα της επιπόλαιας ανάγνωσης των εκφωνήσεων των δραστηριοτήτων τους.

B' Φάση

2 διδακτικές ώρες

Περιλαμβάνει ένα [Φύλλο Εργασίας](#) κοινό για όλες τις ομάδες. Αυτές αναδιατάχθηκαν ώστε να αποτελούνται από ένα τουλάχιστον μέλος από κάθε ομάδα της Α' Φάσης. Στόχος των νέων ομάδων ήταν να παρουσιάσουν σε ένα λογισμικό συνεργατικής και πολυτροπικής γραφής τις αξίες του ομηρικού κόσμου, όπως αυτές προβάλλονται στην «Οδύσσεια». Παράλληλα, δινόταν η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν για το έργο που μελέτησαν σχεδόν ολόκληρη τη σχολική χρονιά, εκθέτοντας προσωπικές εντυπώσεις, συναισθήματα αλλά και παρατηρήσεις.

Την προηγούμενη μέρα της εφαρμογής της Β' Φάσης του σεναρίου, καθώς υπήρχε η δυνατότητα, τρεις μαθητές από διαφορετικές ομάδες, επισκέφτηκαν με τη συνοδεία του διδάσκοντος το εργαστήριο της πληροφορικής. Εκεί έκαναν εγγραφή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

στο ψηφιακό ημερολόγιο, που θα αποτελούσε την επόμενη μέρα το περιβάλλον εργασίας των ομάδων. Προτιμήθηκε αυτός ο τρόπος, δεδομένου ότι οι μαθητές του συγκεκριμένου τμήματος δεν έχουν ιδιαίτερη εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες. Έτσι, την επόμενη μέρα οι μαθητές αυτοί χρησιμοποίησαν τους κωδικούς τους και παράλληλα βοήθησαν τους συμμαθητές τους αφενός να εισέλθουν στο ψηφιακό ημερολόγιο και αφετέρου να εξοικειωθούν με το περιβάλλον στο οποίο έπρεπε να εργαστούν. Η τέταρτη ομάδα έκανε εγγραφή την ώρα εκπόνησης του σεναρίου και κατόπιν άρχισε τη δραστηριότητα. Από ό,τι αποδείχτηκε λειτούργησαν πολύ καλύτερα οι ομάδες, όταν οι ίδιοι οι μαθητές αποτέλεσαν τους «συνδέσμους» ώστε να εξοικειώσουν τους συμμαθητές τους με το περιβάλλον εργασίας τους.

Κατά τη διεξαγωγή της δραστηριότητάς τους, αρχικά οι μαθητές αντιμετώπισαν αρκετά επιφυλακτικά το περιβάλλον στο οποίο εργάζονταν. Δυσκολεύτηκαν να κατανοήσουν την έκφραση «αξίες του ομηρικού κόσμου» που αναγραφόταν στο Φύλλο Εργασίας τους. Αφού δόθηκαν κάποιες διευκρινήσεις από τον διδάσκοντα, εργάστηκαν με συνεργατικό πνεύμα και αρκετά δημιουργικά. Πέρα από την ευκαιρία που είχαν να εκφράσουν τις σκέψεις τους για την «Οδύσσεια», τους δόθηκε η δυνατότητα να γνωρίσουν το ψηφιακό ημερολόγιο και, στο τέλος, μάλλον ήταν ενθουσιασμένοι με τη δραστηριότητά τους.

Γ' Φάση

1 διδακτική ώρα

Στη φάση αυτή οι μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες τους με προβολικό μηχάνημα στη σχολική τάξη. Ακολουθήθηκε η αυτοαξιολόγηση της ομάδας, η ετεροαξιολόγηση από τις άλλες ομάδες και η αξιολόγηση από τον εκπαιδευτικό. Έτσι, οι μαθητές είχαν μια συνολική εικόνα για τη δραστηριότητά τους. Κριτήρια για την αξιολόγηση των μαθητών ήταν το επικοινωνιακό πλαίσιο της δραστηριότητας, η εύστοχη προσέγγιση των αξιών του ομηρικού κόσμου, η πρωτοτυπία, η σωστή παράθεση των ιδεών τους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

και η πολυτροπικότητα των κειμένων τους.

Από την παρουσίαση των εργασιών φάνηκε ότι σε γενικές γραμμές κατέγραψαν τις απόψεις τους για τα ζητούμενα. Ωστόσο, μάλλον δεν έλαβαν υπόψη το επικοινωνιακό πλαίσιο της δραστηριότητας, δεδομένου ότι έπρεπε να γράψουν στο προσωπικό τους ημερολόγιο.

Τέλος οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν ανώνυμα στο παρακάτω ερωτηματολόγιο:

- Τι σας άρεσε και τι όχι από την όλη δραστηριότητα;
- Οι νέες τεχνολογίες πόσο μπορούν να σας βοηθήσουν στην κατάκτηση ή και στην παραγωγή της γνώσης;
- Τι παρατηρήσεις έχετε να κάνετε στον διδάσκοντα τόσο για τα Φύλλα Εργασίας όσο για τον ρόλο του στη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου;
- Ποιες άλλες επισημάνσεις έχετε να κάνετε;

Από τις παρατηρήσεις τους φάνηκε ότι τους άρεσε η διαδικασία. Οι περισσότεροι σημείωσαν το γεγονός ότι η εργασία σε ομάδες τους δίνει τη δυνατότητα να έχουν καλύτερη επίδοση, αλλά και να γνωριστούν καλύτερα με τους συμμαθητές τους. Είναι αυτονόητο ότι θα επιθυμούσαν και άλλες ανάλογες δραστηριότητες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ ΦΑΣΗ

Α΄ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α ΟΜΑΔΑ (ΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ) ↑

Τώρα που τελειώσαμε την διδασκαλία της «Οδύσσειας» έχουμε μια γενική εικόνα για το ταξίδι και τις περιπέτειες του Οδυσσέα. Σκεφτείτε ότι κάποιος σήμερα έχει ως στόχο να περάσει ξανά από τα μέρη που ταξίδεψε ο Οδυσσέας.

Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε μια ψηφιακή παρουσίαση που θα περιλαμβάνει τους σταθμούς του ταξιδιού του Οδυσσέα, γράφοντας ένα σύντομο κείμενο για κάθε μια περιοχή και προσθέτοντας εικόνες (εάν υπάρχει αυτή η δυνατότητα).

Μπορείτε να στηριχτείτε στο λογισμικό [Ομηρικά Έπη](#) (*Το ταξίδι του Οδυσσέα/ Πληροφορίες/ Η περιπλάνηση του Οδυσσέα*) αλλά και στην αναζήτηση στη [Βικιπαίδεια](#).

Β ΟΜΑΔΑ (Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ) ↑

Όπως έχετε ήδη διαπιστώσει, η επίδραση των ομηρικών επών είναι πολύ μεγάλη σε χώρους όπως η ποίηση.

Η αποστολή σας είναι διπλή:

1. Να μελετήσετε ποιήματα που αναφέρονται στην «Οδύσσεια» του Ομήρου. Θα τα βρείτε στο λογισμικό [Ομηρικά Έπη](#) (*Το ταξίδι του Οδυσσέα/ Κείμενα*), στο [σχολικό σας βιβλίο σελ. 165-167](#) και [εδώ](#). Φυσικά μπορείτε να αναφέρετε και ποιήματα τα οποία δεν περιλαμβάνονται στα παραπάνω. Κατόπιν, χρησιμοποιώντας ένα λογισμικό της αρεσκείας σας, να γράψετε για τα περισσότερα από αυτά ένα σύντομο κείμενο, για να δείξετε τη σχέση του με

την «Οδύσσεια» του Ομήρου και το βασικό νόημα του ποιήματος. Παράλληλα, μπορείτε να δημιουργήσετε τα δικά σας ποιήματα εμπνευσμένα από την «Οδύσσεια».

2. Να επισκεφτείτε τα [ηλεκτρονικά λεξικά](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, για να βρείτε τη σημερινή σημασία κάποιων λέξεων που έχουν την αφετηρία τους στις περιπέτειες του Οδυσσέα π.χ. Σειρήνες. Για να έχετε πιο ολοκληρωμένο νόημα, μπορείτε να επισκεφτείτε το Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων για να διαπιστώσετε τη χρήση αυτών των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα. Να παρουσιάσετε σε έναν πίνακα τα συμπεράσματά σας.

Γ ΟΜΑΔΑ (Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ) ↑

Όπως έχετε ήδη διαπιστώσει, η επίδραση των ομηρικών επών είναι πολύ μεγάλη στην τέχνη. Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε μια ψηφιακή πινακοθήκη με έργα που έχουν ως αφετηρία τους την «Οδύσσεια». Για να είναι πιο εποικοδομητική η παρουσίασή τους σκεφτείτε τη σειρά με την οποία θα τα παρουσιάσετε π.χ. κατά θέμα, κατά χρονολογική περίοδο δημιουργίας τους κλπ. Καλό θα ήταν να κάνετε ένα σύντομο σχολιασμό σε κάθε πίνακα και στο τέλος να παρουσιάσετε τα συμπεράσματά σας από αυτή την παρουσίαση των έργων. Παράλληλα, μπορείτε να δημιουργήσετε τις δικές σας ζωγραφιές τις οποίες μπορούμε, αφού τις ψηφιοποιήσουμε, να τις αναρτήσουμε στο ιστολόγιο της τάξης.

Πίνακες ζωγραφικής μπορείτε να βρείτε στις παρακάτω διευθύνσεις:

[Ομηρικά Έπη](#) (*Το ταξίδι του Οδυσσέα/ Εικαστικό υλικό*)

[Εικόνες εμπνευσμένες από την «Οδύσσεια»](#)

Δ ΟΜΑΔΑ (Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ) ↑

Το πρόσωπο του Οδυσσέα και σήμερα ακόμη εξακολουθεί να εμπνέει μικρούς και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

μεγάλους. Αποστολή σας είναι να παρουσιάσετε τον Οδυσσέα μέσα από τις αναφορές των άλλων πρωταγωνιστών του έπους για το πρόσωπό του και μέσα από τα λόγια και τις πράξεις του ίδιου του Οδυσσέα. Για να είναι πιο επικοινωνιακή η παρουσίασή του σκεφτείτε τον άξονα στον οποίο θα κινηθείτε π.χ. ο Οδυσσέας πριν την Ιθάκη και ο Οδυσσέας στην Ιθάκη.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το λογισμικό της αρεσκείας σας, χρησιμοποιώντας εκτός από κείμενο και φωτογραφικό υλικό ή και μουσική. Η παρουσίαση να καλύπτει περίπου 3 λεπτά.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Β' ΦΑΣΗ

Β' ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (κοινό για όλες τις ομάδες) [↑](#)

Εσείς, τώρα που τελειώσατε τη διδασκαλία της «Οδύσσειας», ποια γνώμη έχετε για αυτό το έργο; Καλείστε να δημιουργήσετε το ιστολόγιό σας (π.χ. χρησιμοποιώντας την υπηρεσία **blogger** της **Google**, στην οποία χρειάζεται να υπάρχει ένας λογαριασμός), όπου θα αναρτήσετε τις απαντήσεις σας στα παρακάτω ερωτήματα, σαν να γράφατε στο προσωπικό σας ημερολόγιο. Εναλλακτικά μπορείτε να δημιουργήσετε [εδώ](#) το ψηφιακό σας ημερολόγιο (Χρειάζεται να κάνετε εγγραφή). Φυσικά μπορείτε να εμπλουτίσετε το κείμενό σας με εικόνες, εάν υπάρχει δυνατότητα.

Ερωτήματα

- Ποιες αξίες του ομηρικού κόσμου προβάλλονται στην «Οδύσσεια»;
- Ποιες είναι οι δικές σας εντυπώσεις και σκέψεις γι' αυτό το έργο;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ασφαλώς η ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» δεν μπορεί να εξαντλείται στις παραπάνω δραστηριότητες. Αυτές έχουν ως στόχο απλώς να δώσουν τα ερεθίσματα στον μαθητή να οικοδομήσει μόνος του τη γνώση για κάποιες συγκεκριμένες πτυχές της «Οδύσσειας». Εάν ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να εμβαθύνει περισσότερο σε συνδυασμό με το επίπεδο του μαθητικού του δυναμικού, τότε θα μπορούσε να επεκταθεί και σε πολλές άλλες κατευθύνσεις. Ενδεικτικά θα αναφερθούν μερικές παρακάτω.

Μία δραστηριότητα θα μπορούσε να είναι οι ομηρικές παρομοιώσεις, των οποίων η ποικιλία της μορφής, το ύφος και η συνάφεια με την αφήγηση αποκαλύπτουν την επινοητικότητα, την πρωτοτυπία της σύνθεσης του ποιητή, (Μυρογιάννη - Αρβανιτίδη, 2010), ενώ ο ίδιος ο ποιητής με αυτές «καταξιώνει τη διήγησή του» (Κακριδής, 1998, σ. 122). Αφού παρουσιαστούν στους μαθητές συγκεκριμένες παρομοιώσεις από την «Οδύσσεια», θα μπορούσε να τους ζητηθεί να βρουν τη σχέση ανάμεσα στο αναφορικό και δεικτικό μέρος. Κατόπιν, οι μαθητές θα μπορούσαν να γράψουν μία μικρή ιστορία, όπως αυτή συνάγεται από μια παρομοίωση ή το αντίστροφο. Αφού γράψουν, δηλαδή, μια μικρή ιστορία, στη συνέχεια να τη μετατρέψουν σε παρομοίωση (Μυρογιάννη - Αρβανιτίδη, 2010).

Άλλη δραστηριότητα μπορεί να αφορά τις αφηγηματικές τεχνικές του Ομήρου. Αφού εξηγηθεί στους μαθητές ο όρος, βαρύτητα θα μπορούσε να δοθεί σε συγκεκριμένες τεχνικές τις οποίες θα συναντήσουν και την επόμενη χρονιά στην «Ιλιάδα», όπως είναι η προοικονομία, η επιβράδυνση, η ειρωνεία κλπ. Θα μπορούσαν να δοθούν συγκεκριμένα παραδείγματα στους μαθητές και να ζητηθεί να βρουν τον ρόλο τους μέσα στο κείμενο. Επιπρόσθετα, βαρύτητα μπορεί να δοθεί και στο θέμα των άστοχων ερωτημάτων. Μετά την παρουσίασή τους με παραδείγματα και τον ρόλο που εξυπηρετούν, θα μπορούσαν να προχωρήσουν στη σύγκριση με τα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δημοτικά τραγούδια, όπου και εκεί απαντάται το ζήτημα των άστοχων ερωτημάτων. Άλλωστε όπως σημειώνει ο Κακριδής (1998, σ. 147) εκτός από τον Όμηρο και τη δημοτική ποίηση «πουθενά αλλού δε θα συναντήσουμε το θέμα των άστοχων ερωτημάτων». Επομένως, το ζήτημα αυτό προσφέρεται, για να προβληματίσουμε τους μαθητές πώς εξηγείται η παρουσία των άστοχων ερωτημάτων τρεις χιλιάδες χρόνια μετά. Επίσης, εάν υπάρχει η δυνατότητα, θα μπορούσαν οι μαθητές να εντοπίσουν οι ίδιοι δημοτικά τραγούδια με άστοχα ερωτήματα.

Τέλος, ένα ακόμη ζήτημα στο οποίο είναι δυνατόν να στραφεί το προτεινόμενο σενάριο είναι ο χρόνος στην «Οδύσσεια». Θα μπορούσε να δοθεί δραστηριότητα τους μαθητές να τοποθετήσουν σε μια χρονογραμμή τα γεγονότα που εμπεριέχονται στην «Οδύσσεια» με τη χρονική τους σειρά. Έπειτα, θα ζητούσαμε από τους μαθητές να εξηγήσουν αφενός αυτήν την πρωτοτυπία του Ομήρου, να ξεκινήσει δηλαδή την αφήγησή του *in media res*, και αφετέρου τις δυνητικές ωφέλειες μιας τέτοιας πρακτικής. Επιπλέον, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους μαθητές να τοποθετήσουν τα γεγονότα της «Οδύσσειας» χωρισμένα στο ποιητικό παρελθόν και στο ποιητικό παρόν σε ό,τι αφορά τον Οδυσσέα. Επιπρόσθετα, θα μπορούσε να ζητηθεί να παρουσιάσουν βιβλία που έχουν διαβάσει, στα οποία ο αφηγηματικός χρόνος δεν οργανώνεται με την ευθύγραμμη πορεία και να εξηγήσουν τους λόγους για τους οποίους οι συγγραφείς κάνουν αυτήν την επιλογή. Ίσως, το τελευταίο θα μπορούσε να γίνει και σε κινηματογραφικές ταινίες.

Είναι σαφές από τα παραπάνω ότι ο εκπαιδευτικός ανάλογα με τους στόχους του και το επίπεδο της τάξης του, μπορεί να στρέψει τη διδασκαλία του μαθήματος σε πολλές κατευθύνσεις. Άλλωστε, τα ομηρικά έπη παρουσιάζουν τέτοιο πλούτο σε πολλαπλά επίπεδα, ώστε ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει δραστηριότητες που τον εκφράζουν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το παραπάνω σενάριο υλοποιείται αρκετά εύκολα. Πιθανόν να συναντήσουν δυσκολίες οι μαθητές στη συσχέτιση της «Οδύσσειας» με την ποίηση και τη ζωγραφική. Επίσης, ενδεχόμενες δυσκολίες μπορεί να παρουσιαστούν και στη Δ΄ Ομάδα, καθώς χρειάζεται να αναφερθεί στο πρόσωπο του Οδυσσέα τόσο όπως παρουσιάζεται ο ίδιος όσο και όπως τον «βλέπουν» οι άλλοι πρωταγωνιστές του έπους. Για αυτό θα ήταν χρήσιμο να είναι εξασκημένοι οι μαθητές σε τέτοιου είδους δραστηριότητες από τη διδακτική προσέγγιση των ενοτήτων της «Οδύσσειας» κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Επιπρόσθετα, τόσο η εγγραφή στο ψηφιακό ημερολόγιο όσο και καταγραφή των σκέψεών τους πιθανόν να τους δυσκολέψει, εάν δεν έχουν την απαραίτητη εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες.

Η ενασχόληση των μαθητών με το προτεινόμενο σενάριο τους δίνει την ευκαιρία να οργανώσουν καλύτερα τις γνώσεις τους αναφορικά με την «Οδύσσεια». Το κυριότερο είναι ότι οι ίδιοι οι μαθητές εργάζονται για να οικοδομήσουν τη γνώση. Με τον τρόπο αυτόν τα οφέλη για τους ίδιους είναι μεγαλύτερα και διαρκούν περισσότερο χρόνο. Η ενασχόλησή τους με αυτό το σενάριο ίσως συμβάλλει στη διαμόρφωση θετικής στάσης αναφορικά με την «Οδύσσεια», κάτι το οποίο θα βοηθήσει, όταν την επόμενη χρονιά θα ασχοληθούν με το άλλο ομηρικό έπος, την «Ιλιάδα».

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιγκότσκι, Λ. 1988. *Σκέψη και Γλώσσα*. Μτφρ. Α. Ρόδη. Αθήνα: Γνώση.

Κακριδής, Ι. Θ. 1998. *Ομηρικά Θέματα*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Κακριδής, Φ. Ι. 2010. «Διδάσκοντας την *Οδύσσεια*», *Φιλολογική*, 112, 12-16.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Kress, G. 2000. «Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον», *Γλωσσικός Υπολογιστής*, 2, 111-124.

Μαρωνίτης, Δ. Ν. & Λ. Πόλκας. 2007. *Αρχαϊκή επική ποίηση: Από την Ιλιάδα στην Οδύσσεια*. Σειρά: Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση 5. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/history/epos/index.html

Μυρογιάννη-Αρβανιτίδη, Ε. 2010. «Ομηρικές παρομοιώσεις: Σύγχρονες εννοιολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις κα εικονιστικές αναπαραστάσεις». *Φιλολογική*, 111, 44-51.

Νέα Μάθηση: Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση.

<http://neamathisi.com/learning-by-design>

Romilly, J. de 1994. *Όμηρος*. Μτφρ. Φ. Βρανίκου. Αθήνα: Δαίδαλος-Ζαχαρόπουλος.

[05-04-2014].